

Imdhíontaí do Linbh

Treoir do thuismitheoirí

**Leanaí a rugadh ar an 1 Deireadh Fómhair
2024 nó ina dhiaidh**

www.immunisation.ie

Imdhíonadh don Óige

Is é ceann de na rudaí is tábhachtaí gur féidir leat a dhéanamh ná roghnú do leanbh a vacsaíniú chun iad a chosaint ó thinneas tromchúiseach.

Tá an vacsaíniú sábháilte agus éifeachtach, agus tá gach vacsaín saor in aisce ó do DG (dochtúir).

Cosnaíonn na vacsaíní sa Chlár Imdhíonta Leanaí do leanbh ar 14 ghalar ionfhabhtaíoch éagsúla. Taispeánann an leathanach thall cad iad na vacsaíní a gheobhaidh do leanbh agus ag cén aois ar cheart dóibh iad a fháil.

Tabharfaidh an treoir seo le fios duit:

- Cén fáth a bhfuil sé tábhachtach go bhfaigheadh do leanbh a vacsaíní ar fad; agus na vacsaíní a fháil in am,
- Cad is féidir leat a bheith ag súil leis ag gach cuairt, agus
- Cad ba cheart a bheith ag súil leis tar éis do leanbh a vacsaíní a fháil.

Tabharfaidh an treoir seo freagraí freisin ar roinnt ceisteanna eile a d'fhéadfadh a bheith agat faoi vacsaíní do linbh.

Ar chúil an leabhráin seo, gheobhaidh tú:

- Maighnéad leis an amchlár do vacsaíní do linbh. Tá sé úsáideach é seo a chur in áit éigin atá éasca le feiceáil (ar do chuisneoir mar shampla) le cur i gcuimhne duit nuair atá cuairt vacsaíne le déanamh.
- Pas imdhíonta do linbh. Coinnigh an pas seo in áit shábháilte agus tabhair chuig na coinní go léir é ionas gur féidir é a chomhlánú agus a choinneáil cothrom le dáta.

Déan teagmháil le do chleachtas dochtúir ginearálta chun an chéad chuairt vacsaínithe eile do do leanbh a chur in áirithe.

Aois

Cuairt

Vacsáiní

2
mhí

Cuairt 1

6 in 1+PCV+MenB+Rótaivíreas
3 Instealladh+1 Dáileog Braonta Béil

4
mhí

Cuairt 2

6 in 1+MenB+Rótaivíreas
2 Instealladh+ Dáileog Braonta Béil

6
mhí

Cuairt 3

6 in 1+PCV
2 Instealladh

Ní thugtar vacsaín rótaivíris ag
8 mí 0 lá nó ina dhiaidh sin

12
mhí

Cuairt 4

MMR+MenB+Deilgneach
3 Instealladh

13
mhí

Cuairt 5

6 in 1 +MenC+PCV
3 Instealladh

Mínítear na giorrúcháin thuas ar leathanach 2.

An Sceideal Imdhíonta Óige

Cúig chuairt ar do DG (dochtúir) le bheith vacsaínithe go hiomlán.

Tá cúig chuairt ar an dochtúir ag teastáil ó do leanbh le bheith vacsaínithe go hiomlán. Tabhair leat pas imdhíonta do linbh ag gach cuairt. Tá an pas le fáil i bpóca cúil an leabhráin seo.

ó vacsaín in 1	Diftéire, Haemophilus influenzae B (Hib), Heipitíteas B, Triuch, Póilió agus Teiteanas
PCV	Comhchuingeach níumacocúil
Rótaivíris	Vacsaín bhéil rótaivíris
MenB	Ionfhabhtú Meiningeacocúil B
MMR	Bruitíneach, leicneach, bruitíneach dhearg
Deilgneach (varicella)	Deilgneach
MenC	Ionfhabhtú Meiningeacocúil C

Clár Ábhar

An sceideal imdhíonta óige	4
Céard a tharlaíonn roimh an imdhíonadh?	5
Archeart dom rud ar bith a thabhairt do mo leanbh roimh an imdhíonadh?	5
Cuairt 1: Cé na vacsaíní a thabharfar do mo leanbh agus é/í 2 mhí d'aois?	6
Cuairt 2: Cé na vacsaíní a thabharfar do mo leanbh agus é/í 4 mhí d'aois?	8
Cuairt 3: Cé na vacsaíní a thabharfar do mo leanbh agus é/í 6 mhí d'aois?	10
Cuairt 4: Cé na vacsaíní a thabharfar do mo leanbh agus é/í 12 mhí d'aois?	12
Cuairt 5: Cé na vacsaíní a thabharfar do mo leanbh agus é/í 13 mhí d'aois?	15
Céard is imdhíonadh ann agus cén fáth a bhfuil sé tábhachtach go dtabharfaí vacsaíní do do leanbh	17
Gach eolas ar an sceideal imdhíonta óige	20
Comhábhair agus sábháilteacht vacsaíní	26
Ceisteanna coitianta faoi imdhíonadh	29
Ceisteanna coitianta tar éis imdhíonadh a fháil	37
Na galair agus na vacsaíní a chuireann cosaint ar fáil ina gcoinne	42
Clár Imdhíonta le haghaidh Scoileanna	50
Cá háit ar féidir liom tuilleadh eolais a fháil?	52

An Sceideal Imdhíonta Óige

Tá na vacsaíní uile atá molta do do leanbh le fáil saor in aisce in Éirinn.

Ná déan dearmad

Caithfear do leanbh a thabhairt ar chúig chuart chuig do dhochtúir ginearálta chun an cúrsa vacsaíní a chríochnú agus chun go mbeidh sé/sí cosanta go hiomlán ar 14 galair thromchúiseacha.

Cuart 1

Cuart 2

Céard a tharlaíonn roimh an imdhíonadh?

Sula mbeidh do leanbh imdhíonta, déanfaidh an DG nó an t-Altra sa chlinic deimhin de leat go bhfuil do leanbh ar fónamh agus gur féidir vacsaín a thabhairt dó/di. Má tá aon cheisteanna agat faoi imdhíonadh do linbh, cuir ceist ar do DG nó ar an altra sa chlinic sula dtabharfar an vacsaín don leanbh. Tá tuilleadh eolais le fáil freisin ón altra sláinte poiblí ag an gclinic áitiúil de chuid FSS.

Is beag cúis atá ann nach ndéanfaí vacsaíniú ar do leanbh.

Ar cheart dom rud ar bith a thabhairt do mo leanbh roimh an imdhíonadh?

Is féidir leat bainne a thabhairt do do leanbh roinnt nóiméad roimh an imdhíonadh. Tá sé léirithe go gcabhraíonn sé sin leis an bpian a laghdú.

Tabharfar an vacsaín bhéil rótaivíris do do leanbh ag na cuairteanna agus iad 2 agus 4 mhí d'aois. Is féidir do leanbh a bheathú am ar bith roimh an vacsaín seo nó ina diaidh.

Faigh an vacsaín in am an t-am ar fad

6
mhí

Cuairt 3

12
mhí

Cuairt 4

13
mhí

Cuairt 5

2 mhí

Cuairt 1

Ba cheart duit coinne a dhéanamh le dul chuig do DG le haghaidh na chéad vacsaíní do do leanbh agus iad 2 mhí d'aois. Scríobhfaidh FSS chugat le meabhrú duit dul chuig do DG le haghaidh na vacsaíní.

Cé na vacsaíní a thabharfar do mo leanbh agus é/í 2 mhí d'aois?

Tabharfar ceithre vacsaín do do leanbh nuair a bheidh sé/sí dhá mhí d'aois:

1. 6 vacsaín in 1 chun cosaint ar an diftéire, haemophilus influenzae B (Hib), heipitíteas B, triuch, póilió agus teiteanas;
2. An vacsaín MenB chun cosaint ar ghalar meiningeacocúil B;
3. an vacsaín PCV chun cosaint ar ghalar níumacocúil; agus
4. an vacsaín bhéil rótaivíris chun cosaint ar ghalar rótaivíris.

Tugtar an vacsaín bhéil rótaivíris mar bhraonta i mbéal do linbh. Is mar instealladh sa chos a thugtar na vacsaíní eile do do leanbh.

Ba cheart duit féachaint ar an gcaoi is fearr a dtugann do DG nó an t-Altra sa chlinic na braonta béil rótaivíris le fáil amach conas paraicéiteamól leachtach naíonáin a thabhairt.

Ná déan dearmad

Is gá duit do leanbh a thabhairt ar cuairt go dtí do DG **ceithre** huaire eile chun a vacsaíní ar fad a fháil agus le bheith cosanta go hiomlán ar ghalair thromchúiseacha. Tabhair leat pas imdhíonta do linbh ag gach cuairt.

Céard a tharlóidh tar éis an vacsaínithe?

D'fhéadfadh cos do linbh a bheith tinn nó fiabhras a bheith air/uirthi (teocht 38 °C nó níos airde), go háirithe tar éis an vacsaín MenB. Mar gheall air sin, molaimid duit **trí dháileog** de pharaicéiteamól leachtach naíonáin a thabhairt tar éis na chéad chuairte (ag 2 mhí d'aois).

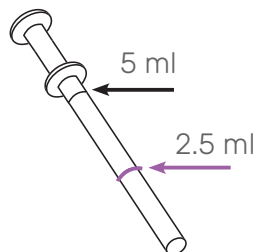
Pharaicéiteamól leachtach naíonáin		Coinne 2 mhí
Dáileog 1	2.5 ml (60 mg)	Tráth an insteallta
Dáileog 2	2.5 ml (60 mg)	4-6 uair an chloig tar éis na chéad dáileoige
Dáileog 3	2.5 ml (60 mg)	4-6 uair an chloig tar éis an dara dáileoig

Má bhíonn fiabhras ar do leanbh go fóill, tabhair an ceathrú dáileog de 2.5 ml (60 mg) idir 4 agus 6 uair an chloig tar éis an tríú dáileog.

Má tá tú buartha faoi do leanbh, déan teagmháil le do DG, Altra nó Altra Sláinte Poiblí ag clinic áitiúil de chuid FSS chun comhairle a fháil.

Céard a tharlóidh ina dhiaidh sin?

Déan coinne le do DG (dochtúir) le haghaidh vacsaíní ceithre mhí do linbh. Is maith an rud é meabhrúchán a chur i d'fhón nó dáta na chéad choinne eile do linbh a scríobh ar fhéilire.

4 mhí

Cuairt 2

Cé na vacsaíní a thabharfar do do leanbh agus é/í 4 mhí d'aois?

Tabharfar trí vacsaín do do leanbh nuair a bheidh sé/sí ceithre mhí d'aois:

1. 6 vacsaín in 1 (is é seo an vacsaín chéanna a tugadh do do leanbh agus é/í dhá mhí d'aois);
2. Vacsaín MenB chun cosaint ar ghalar meiningeacócúil B (is é seo an vacsaín chéanna a tugadh do do leanbh agus é/í dhá mhí d'aois); agus
3. Vacsaín bhéil rótaivíris chun cosaint ar ghalar rótaivíris (is é seo an vacsaín chéanna a tugadh do do leanbh agus é/í dhá mhí d'aois).

Tugtar an vacsaín bhéil rótaivíris mar bhraonta i mbéal do linbh. Is mar instealladh sa chos a thugtar na vacsaíní eile do do leanbh.

Céard a tharlóidh tar éis an vacsaínithe?

D'fhéadfadh cos do linbh a bheith tinn nó fiabhras a bheith air/uirthi (teocht 38 °C nó níos airde), go háirithe tar éis an vacsaín MenB. Mar gheall air sin, molaimid duit **trí dháileog** de pharaicéiteamól leachtach naíonáin a thabhairt tar éis na cuairte ag 4 mhí d'aois.

Ná déan dearmad

Is gá duit do leanbh a thabhairt ar cuairt go dtí an dochtúir **trí** huair eile chun a vacsaíní ar fad a fháil agus le bheith cosanta go hiomlán ar ghalair thromchúiseacha. Tabhair leat pas imdhíonta do linbh ag gach cuairt.

Pharaicéiteamól leachtach naíonáin		Coinne 4 mhí
Dáileog 1	2.5 ml (60 mg)	Tráth an insteallta
Dáileog 2	2.5 ml (60 mg)	4–6 uair an chloig tar éis na chéad dáileoige
Dáileog 3	2.5 ml (60 mg)	4–6 uair an chloig tar éis an dara dáileoige

Má bhíonn fiabhras ar do leanbh go fóill, tabhair an ceathrú dáileog de 2.5 ml (60 mg) idir 4 agus 6 uair an chloig tar éis an tríú dáileog.

Má tá tú buartha faoi do leanbh, déan teagmháil le do DG, Altra i gclinic nó Altra Sláinte Poiblí chun tuilleadh comhairle a fháil, le do thoil.

Céard a tharlóidh ina dhiaidh sin?

Déan coinne le do DG le haghaidh vacsaíní 6 mhí do linbh. Is maith an rud é meabhrúchán a chur i d'fhón nó dáta na chéad choinne eile ag do leanbh a scríobh ar fhéilire.

6
mhí

Cuairt 3

Cé na vacsaíní a thabharfar do do leanbh agus é/í 6 mhí d'aois?

Tabharfar dhá vacsaín do do leanbh nuair a bheidh sé/sí ó mhí d'aois:

1. ó vacsaín in 1 (is é seo an vacsaín chéanna a tugadh do do leanbh agus é/í dhá mhí agus ceithre mhí d'aois); agus
2. An vacsaín PCV (is é seo an vacsaín chéanna a tugadh do do leanbh agus é/í dhá mhí d'aois).

Is mar instealladh sa chos a thugtar na vacsaíní do do leanbh.

Céard a tharlóidh tar éis an vacsaínithe?

D'fhéadfadh cos do linbh a bheith tinn nó fiabhras a bheith air/uirthi (teocht 38 °C nó níos airde) tar éis an vacsaínithe. **Ní bheidh 3 dháileog de paraicéiteamól leachtach naíonáin ag teastáil ó do leanbh tar éis na cuairte seo mar ní thabharfar an vacsaín MenB dó/di.**

Má tá fiabhras ard ag do leanbh:

1. Tabhair neart le n-ól dóibh.
2. Má bhíonn siad míchompordach, tabhair paraicéiteamól leachtach naíonáin dóibh chun a bhfiabhras a laghdú. Labhair le do chógaiseoir faoi leigheas a thabhairt do do leanbh agus léigh an lipéad i gcónaí.
3. Bí muiníneach as a mbraitheann tú i do chroí, agus má tá imní ort faoi do leanbh tar éis dó/di a vacsaíní a fháil, labhair le do DG nó le hAltra sa chlinic.

Tá tuilleadh eolais maidir le cúram a thabhairt do do leanbh a bhfuil teocht ard aige/aicie fáil ag **MyChild.ie** nó sa leabhar *MyChild 0 go 2 bhliain*.

Ná déan dearmad

Is gá duit do leanbh a thabhairt ar cuairt go dtí an dochtúir faoi **dhó** arís chun a vacsaíní ar fad a fháil agus le bheith cosanta go hiomlán ar ghalair thromchúiseacha. Tabhair leat pas imdhíonta do linbh ag gach cuairt.

Má tá tú buartha faoi do leanbh, déan teagmháil le do DG (dochtúir), Altra sa chlinic nó Altra Sláinte Poiblí chun comhairle a fháil.

Céard a tharlóidh ina dhiaidh sin?

Déan coinne le do DG le haghaidh vacsaíní 12 mhí do linbh. Is maith an rud é meabhrúchán a chur i d'fhón nó dáta na chéad choinne eile ag do leanbh a scríobh ar fhéilire.

12
mhí

Cuairt 4

Ba cheart duit coinne a dhéanamh dul chuig an dochtúir nuair a bheidh do leanbh 12 mhí d'aois. Seolfaidh FSS litir chugat maidir leis na vacsaíní a thabharfar do do leanbh ag an gceathrú cuairt ag 12 mhí agus ag an gcúigiú cuairt ag 13 mhí.

Cé na vacsaíní a thabharfar do mo leanbh agus é/í 12 mhí d'aois?

Tabharfar trí vacsaín do do leanbh nuair a bheidh sé/sí 12 mhí d'aois:

1. An vacsaín MMR chun cosaint ar an mbruitíneach, ar an leicneach agus ar an mbruitíneach dhearg;
2. An vacsaín don deilgneach (varicella); agus
3. Teanndáileog MenB (is é seo an vacsaín chéanna a tugadh do do leanbh agus é/í dhá mhí agus ceithre mhí d'aois).

Is mar instealladh go hiondúil sa chos, a thugtar na vacsaíní seo do do leanbh.

Céard a tharlóidh tar éis an vacsaínithe?

D'fhéadfadh cos do linbh a bheith tinn nó fiabhras a bheith air/ uirthi (teocht 38 °C nó níos airde) tar éis an vacsaínithe.

Tar éis an MMR:

Seans go dtiocfadh gríos éadrom agus fiabhras ar a dtugtar an 'bhruitíneach bheag' ar do leanbh idir 6 agus 10 lá tar éis na vacsaíne. Ní féidir le do leanbh an 'bhruitíneach bheag' a thabhairt do dhuine ar bith eile.

D'fhéadfadh faireoga do linbh at faoina g(h)iall ar a dtugtar an 'leicneach bheag' - trí seachtaine tar éis na vacsaíne. Ní féidir le do leanbh an 'leicneach bheag' a thabhairt do dhuine ar bith eile.

Tar éis an vacsaín deilgní (varicella):

Uaireanta faigheann leanaí gríos éadrom le cúpla spota tar éis dóibh an vacsaín deilgní a fháil. Féadfaidh sé seo tarlú 5-26 lá tar éis an vacsaínithe. Is gnách go mbíonn na spotaí san áit a bhfuair siad an t-instealladh, ach is féidir leo a bheith ar chodanna eile den chorp. Imíonn an gríos leis féin agus ní gá cóireáil.

Is féidir leat tuilleadh a léamh ag www.immunisation.ie

Ná déan dearmad

Is gá duit do leanbh a thabhairt ar cuairt go dtí an dochtúir uair **amháin** eile chun a vacsaíní ar fad a fháil agus le bheith cosanta go hiomlán ar ghalair thromchúiseacha. Tabhair leat pas imdhíonta do linbh ag gach cuairt.

Toisc go bhfuil do leanbh níos sine anois, ní gá 3 dháileog de pharaicéiteamól a thabhairt dó/di tar éis na vacsaíne MenB de ghnáth.

Má tá teocht ard ag do leanbh (38 °C nó níos airde):

1. Tabhair neart le n-ól dóibh.
2. Má bhíonn siad míchompordach, tabhair paraicéiteamól leachtach naíonáin dóibh chun a bhfiabhras a laghdú. Labhair le do chóigaiseoir faoi leigheas a thabhairt do do leanbh agus léigh an lipéad i gcónaí.
3. Bí muiníneach as a mbraitheann tú i do chroí, agus má tá imní ort faoi do leanbh tar éis dó/di a vacsaíní a fháil, labhair le do DG nó le hAltra sa chlinic nó Altra Sláinte Poiblí.

Tá tuilleadh eolais maidir le cúram a thabhairt do do leanbh a bhfuil teocht ard aige/aici fáil ag **MyChild.ie** nósa leabhar *MyChild 0 to 2 bhliain*.

Céard a tharlóidh ina dhiaidh sin?

Déan coinne le do DG le haghaidh vacsaíní 13 mhí do linbh. Is maith an rud é meabhrúchán a chur i d'fhón nó dáta na chéad choinne eile ag do leanbh a scríobh ar fhéilire.

Cé na vacsaíní a thabharfar do mo leanbh agus é/í 13 mhí d'aois?

Tabharfar trí vacsaín do do leanbh nuair a bheidh sé/sí 13 mhí d'aois:

- An vacsaín 6 in 1 (cuirfear leis an gcosaint a fuair do leanbh le hinstealladh ag 2, 4 agus 6 mhí);
- An vacsaín MenC chun cosaint a thabhairt ar ghalar meiningeacocúil C; agus
- An vacsaín PCV (is é seo an vacsaín chéanna a tugadh do leanbh agus é/í dhá mhí agus sé mhí d'aois).

Is mar instealladh go hiondúil sa chos, a thugtar na vacsaíní seo do do leanbh.

Céard a tharlóidh tar éis an vacsaínithe?

D'fhéadfadh cos do linbh a bheith tinn nó fiabhras a bheith air/ uirthi (teocht 38 °C nó níos airde) tar éis an vacsaínithe.

Má tá fiabhras ar do leanbh,::

- Tabhair neart le n-ól dóibh.
- Má bhíonn siad míchompordach, tabhair paraicéiteamól leachtach naíonáin dóibh chun a bhfiabhras a laghdú. Labhair le do chógaiseoir faoi leigheas a thabhairt do do leanbh agus léigh an lipéad i gcónaí.

- Bí muiníneach as a mbraitheann tú i do chroí, agus má tá imní ort faoi do leanbh tar éis dó/di a vacsaíní a fháil, labhair le do DG nó le hAltra sa chlinic.

Tá tuilleadh eolais maidir le cúram a thabhairt do do leanbh a bhfuil teocht ard aige/aici le fáil ag **MyChild.ie** nó sa leabhar *MyChild 0 to 2 bhliain*.

Tá an sceideal imdhíonta óige críochnaithe ag do leanbh anois. Ní bheidh aon vacsaín eile ag teastáil uaidh/uaithe go dtí go mbeidh sé/sí ceithre nó cúig bliana d’aois, i rang Naíonáin Shóisearacha ar scoil. Coinnigh pas imdhíonta do linbh sábháilte le haghaidh vacsaíniú amach anseo.

Céard is imdhíonadh ann agus cén fáth a bhfuil sé tábhachtach go dtabharfaí vacsaíní do do leanbh

Céard is imdhíonadh ann?

Is slí shábháilte éifeachtach é imdhíonadh chun do leanbh a chosaint ar ghalair áirithe. Tá na rioscaí a bhaineann leis na galair sin i bhfad níos mó ná riosca fo-iarsmaí beaga ar bith ó imdhíonadh.

Céard is cúis le hionfhabhtú?

Is é is cúis le hionfhabhtú frídíní a théann isteach sa chorp:

- Trí ghearrthacha,
- trína n-análú isteach, nó
- Trína slogadh.

Is iad na frídíní sin is cúis ansin le galair amhail meiningíteas (athlasadh na líneála thart timpeall ar an inchinn), niúmóine (ionfhabhtú sna scamhóga) agus seipticéime (nimhiú fola).

Céard is galar tógálach ann?

Galar é seo a chuirtear ar aghaidh é ó dhuine go duine trí chasacht agus sraothartach de ghnáth. 'Iompraíonn' daoine áirithe na frídíní ina gcorp ach ní bhíonn siad féin tinn.

Mar shampla, tá frídíní meiningeacocúla ar iompar ag duine amháin as deichniúr, ach ní éireoidh ach duine amháin as 10,000 tinn le meiningíteas nó seipticéime.

Samplaí eile de ghalair thógálacha is ea iad bruitíneach, triuch, diftéire agus póilió.

Conas a chosnaíonn corp mo linbh é féin ar ionfhabhtú?

Nuair a théann frídíní isteach i gcorp do linbh, déanann córas imdhíonachta do linbh ‘antasubstaintí’ chun troid ina gcoinne. Dhá fheidhm a bhíonn ag antasubstaintí:

1. Ionsaíonn siad na frídíní agus maraíonn siad iad. Mar sin féin, bíonn méid áirithe ama ag teastáil ón gcorp chun go leor antasubstaintí a dhéanamh. Uaireanta, déanann na frídíní díobháil do chorp do linbh sular féidir leis na hantasubstaintí iad a scriosadh.
2. Fanann na hantasubstaintí i gcorp do linbh chun iad a chosaint ar ionfhabhtuithe. Má dhéanann na frídíní céanna iarracht do leanbh a ionfhabhtú arís, scriosfaidh na hantasubstaintí iad sula mbeidh seans acu tinneas a chur ar do leanbh.

‘Imdhíonacht nádúrtha’ a thugtar ar an gcaoi seo chun troid i gcoinne frídíní. Is é sin an fáth nach bhfaigheann formhór na ndaoine galair amhail bruitíneach nó deilgneach ach aon uair amháin, fiú amháin má bhíonn siad nochta dóibh go minic.

An fhadhb a bhaineann le himdhíonacht nádúrtha a fháil ó fhrídíní ná go mbeidh an leanbh tinn sula mbeidh imdhíonacht aige/aici. Fiú amháin, d’fhéadfadh frídíní áirithe do leanbh a dhéanamh an-tinn ar fad nó b’fhéidir do leanbh a mharú sula mbeadh a c(h)orp in ann a dhóthain antasubstaintí a dhéanamh chun na frídíní a scriosadh. Is mar gheall air sin a thugaimid vacsaíní chun do leanbh a chosaint ar na frídíní sin.

Conas a oibríonn vacsaíní?

Nuair a thugtar vacsaín do leanbh, freagraíonn a c(h)orp trí antasubstaintí a dhéanamh, amhail is go raibh sé/sí tar éis an galar a tholghadh gan éirí tinn. Fanann na hantasubstaintí sin a chruthaigh corp do linbh ina c(h)orp ina dhiaidh sin chun é/í a chosaint ar an ngalar féin.

Cé mhéad ama a ghlacann vacsaíní le tosú ag obair?

Tógann sé **roinnt seachtainí** ar vacsaíní tosú ag obair de ghnáth, mar sin, ní bheidh cosaint ag do leanbh ar an bpointe boise.

Cén fáth a bhfuil níos mó ná aon dáileog vacsaíne amháin de dhíth ar mo leanbh?

Ní mór roinnt dáileog a thabhairt i gcás fhormhór na vacsaíní chun cosaint fhadtéarmach a chruthú. Mar shampla, níl ach leathchosaint ag leanbh a fhaigheann dáileog amháin nó dhá dháileog den vacsaín treacha ar an ngalar sin, agus d'fhéadfadh sé/sí triuch a tholghadh fós.

Is é sin an fáth a bhfuil sé an-tábhachtach ar fad go dtugann do leanbh na cúig chuairt uile ar an DG, agus go dtugtar na vacsaíní ar fad dó/di.

Nuair a bhainfidh do leanbh aois scoile amach, tabharfar dáileoga eile de vacsaíní áirithe dó/di chun go mbeidh cosaint fhadtéarmach níos fearr fós aige/aici.

Gach eolas ar an sceideal imdhíonta óige

Cén fáth a dtugtar vacsaíní ag aois chomh luath sin?

Is iad leanaí óga is mó atá i mbaol na galair sin a fháil, agus is gá iad sin a chosaint a luaithe is féidir. Mar shampla, tá an baol is mó i leith aimhréidheanna tromchúiseacha treacha ag baint le leanaí atá níos óige ná sé mhí d'aois (is gá 6 as gach 10 leanbh san aoisghrúpa seo a thabhairt chuig an ospidéal, agus baineann 9 mbás as gach 10 de bharr treacha leis an aoisghrúpa seo).

Anuas air sin, ní féidir an vacsaín bhéil rótaivíris a thabhairt ach do leanaí atá faoi bhun 8 mí d'aois. Tá sé sin amhlaidh mar, i gcásanna fíor-annamha, d'fhéadfaí go dtiocfadh bac ar an bputóg dá dtabharfaí an vacsaín ina dhiaidh sin.

Is a mhalairt atá i gceist leis an vacsaín MMR agus an vacsaín deilgneach. Ní gnách é a thabhairt do leanaí faoi bhun 12 mhí d'aois mar tá an seans ann nach n-oibreodh sé i gceart i leanaí óga.

Ní mór na vacsaíní a thabhairt do do leanbh ag an aois cheart ionas go mbeidh sé/sí cosanta ar ghailir thromchúiseacha ag an aois is leochailí.

Cén fáth a dtugtar go leor vacsaíní le chéile?

Bíonn roinnt tuismitheoirí buartha go bhféadfadh sraith vacsaíní ag an am céanna ualach rómhór a chur ar chóras imdhíonachta a linbh nó go bhfuil an seans ann nach n-oibreodh na vacsaíní i gceart.

Ach níor cheart a bheith buartha faoi rud ar bith, ós rud é go bhfuil córas imdhíonachta do linbh in ann déileáil le vacsaíní go héasca. Tá sé léirithe ag staidéir éagsúla go bhfuil vacsaíní díreach chomh sábháilte agus díreach chomh héifeachtach nuair a thugtar iad le chéile is atá siad nuair a thugtar iad ina n-aonar.

Trí roinnt vacsaíní a thabhairt ag aon am amháin, tugtar cosaint don leanbh ag aois níos óige agus bíonn líon níos lú instealltaí le tabhairt. Mar shampla, dá mba rud é go bhfuair do leanbh instealltaí ar leith de na vacsaíní don bhruitíneach, don leicneach agus don bhruitíneach dhearg seachas an chomhvacsaín MMR, bheadh trí instealladh ag teastáil seachas ceann amháin.

Bíonn roinnt vacsaíní ag teastáil ó do leanbh chun an chosaint is fearr a fháil, mar sin tá sé tábhachtach an cúrsa vacsaíní a chríochnú.

An mbeidh an t-imdhíonadh éifeachtach i gcónaí fiú mura dtugtar na vacsaíní do mo leanbh ag an am ceart?

Beidh. Is féidir an chuid is mó de na vacsaíní seo a thabhairt ag aois ar bith, agus ní gá do leanbh a chaill instealladh amháin i rith cúrsa instealltaí tosú ón tús arís. Mar sin féin, ní bheidh cosaint iomlán ag go leanbh go dtí go mbeidh na vacsaíní ar fad faighte aige/aici.

Eisceacht atá sa vacsaín rótaivíris nach féidir a thabhairt ach do leanaí atá faoi bhun 8 mí d'aois.

Céard a tharlóidh mura'dtugtar na vacsaíní do mo leanbh ar chor ar bith?

Tá dhá fhéidearthacht ann:

1. Ní thiocfaidh do leanbh i dteagmháil leis na frídíní is cúis leis na galair seo agus, ar an ábhar sin, ní bheidh sé/sí tinn, nó
2. D'fhéadfadh go dtiocfadh do leanbh i dteagmháil leis na frídíní, mar leanbh nó mar dhuine fásta amach anseo. Dá dtiocfadh, tá seans maith ann go dtiocfadh an galar air/uirthi.

Má thagann an galar ar do leanbh:

- D'fhéadfadh sé/sí a bheith beagáinín tinn agus bheadh air/uirthi fanacht istigh ar feadh roinnt laethanta; nó
- D'fhéadfadh sé/sí a bheith an-tinn ar fad agus bheadh air/uirthi dul chuig an ospidéal nó, sa chás is measa, d'fhéadfadh sé/sí bás a fháil.

Anuas air sin, d'fhéadfadh do leanbh na galair a scaipeadh i measc daoine eile nach bhfuil cosaint acu orthu amhail daoine atá ró-óg le bheith vacsaínithe. D'fhéadfadh a lán daoine éirí an-tinn agus d'fhéadfadh roinnt acu bás a fháil mura bhfuil go leor daoine cosanta sa phobal.

Cé chomh mór is atá an seans go mbeidh mo leanbh nochta do na galair seo?

Is rí-annamh a fheictear cuid de na galair seo in Éirinn inniu, mar sin níl ach seans beag nochta ann. **Ní fheictear cuid de na galair ach go hannamh in Éirinn ach tá siad coitianta i dtíortha eile**, mar sin d'fhéadfadh do leanbh na galair sin a tholghadh agus é/í thar lear.

Níor cheart duit talamh slán a dhéanamh de go bhfuil do leanbh sábháilte go hiomlán ar ghalair, fiú amháin na galair nach bhfeictear ach go hannamh. Tá go leor de na galair seo fós coitianta i dtíortha eile.

Ós rud é go bhfuil méadú tagtha ar an méid taistil a dhéantar go dtí na tíortha sin agus uathu, d'fhéadfaí go dtiocfadh na galair sin chun cinn in Éirinn. Mura bhfuil imdhíonadh ag go leor daoine ar ghalair éagsúla, titfidh eipidéimí amach ina dtolgfaidh go leor daoine an galar agus gheobhaidh cuid acu bás.

Mura bhfuil imdhíonadh ag do leanbh orthu, is mó an baol ann go dtógfadh sé/sí na hionfhabhtuithe sin nuair a bheidh sé/sí níos sine. Is measa atá ionfhabhtuithe áirithe i measc déagóirí agus daoine fásta ná mar atá i measc leanaí. Mar shampla, d'fhéadfadh leicneach i measc buachaillí in aois déagóra nó i measc fir óga a bheith ina cúis le hat na magairlí, agus b'fhéidir nach mbeidh siad in ann leanaí a bheith acu. Dá dtiocfadh an bhruitíneach dhearg ar bhean le linn na gcéimeanna luatha den toircheas, d'fhéadfaí go mbeadh éalanga móra ó bhroinn ar a leanbh dá bharr. Is measa an bhruitíneach i measc daoine fásta uaireanta freisin.

An oibríonn vacsaíní i gcónaí?

Oibríonn vacsaíní an chuid is mó den am, ach ní oibríonn siad i gcónaí. Cosnaíonn an chuid is mó de vacsaíní óige naonúr as deichniúr (idir 90% agus 99%) de na leanaí a dtugtar dóibh iad, ach tarlaíonn sé uaireanta nach n-oibríonn vacsaíní áirithe do linbh áirithe.

Sin fáth eile go bhfuil sé tábhachtach go dtugtar vacsaíní do gach aon leanbh. Más rud é nach bhfreagraíonn leanbh don vacsaín, bíonn sé/sí ag brath ar imdhíonacht na ndaoine eile thart timpeall air/uirthe chun cosaint a fháil. D'fhéadfadh leanbh nach bhfuil imdhíonta do leanbh féin a ionfhabhtú.

Faigh an vacsaín in am an t-am ar fad

Cé chomh héifeachtach is atá vacsaíní?

Vacsáin	Céatadán na leanaí imdhíonacha tar éis dóibh na dáileoga molta den vacsaín a fháil
Deilgneach (Varicella)	86 suas go 98%
Diftéire	97%
Heipitíteas B	80 suas go 100%
Hib	95 suas go 100%
MMR	95%
MenB	88%
MenC	90%
Triuch	75 suas go 90%
Niúmacocúil (PCV)	90%
Polaimiaílíteas	99%
Rótaivíreas (vacsaín bhéil)	82 suas go 94%
Teiteanas	Beagnach 100%

I scoil 1,000 dalta

Gan vacsaín MMR X

- 1,000 cás den bhruitíneach
- Tagann niúmóine ar 40 leanbh
- Tagann ionfhabhtú cluaise ar 50 leanbh
- Faigheann idir leanbh amháin agus beirt leanaí bás

Vacsaínithe le MMR ✓

- 50 cás den bhruitíneach
- Tagann niúmóine ar 2 leanbh
- Tagann ionfhabhtú cluaise ar idir 2 agus 3 leanbh

Comhábhair agus sábháilteacht vacsaíní

Céard atá istigh i vacsaíní?

Iad seo a leanas atá i vacsaíní:

- Comhábhair ghníomhacha (an vacsaín féin); agus
- Breiseáin amhail leasathigh agus cobhsaitheoirí.

Comhábhair ghníomhacha

I gcás roinnt vacsaíní, bíonn méid beag bídeach de na frídíní is cúis le hionfhabhtuithe iontu. Maraítear nó lagaítear na frídíní i vacsaíní áfach. Mar sin, ní bheidh do leanbh tinn ina ndiaidh agus tá sé sábháilte iad a úsáid.

Breiseáin

D'fhéadfadh na nithe seo a leanas a bheith i vacsaíní:

- Roinnt bheag leasathaigh chun na vacsaíne a chosaint ó thruailliú;
- Breiseáin eile chun cinntiú go bhfuil an comhábhair vacsaínegníomhach measctha go cothrom tríd an meascán insteallta; nó
- Roinnt beag salainn alúmanaim, a chabhraíonn leis an gcorp chun freagairt níos fearr leis an vacsaín.

Tá an leibhéal breiseáin i vacsaíní an-íseal agus laistigh de na leibhéil atá molta go hidirnáisiúnta. Níl na breiseáin sin ina gcúis le haon fhadhbanna móra sláinte i leanbáin ná i leanaí óga.

Níl mearcair (thiomersal) in aon cheann de na vacsaíní a úsáidtear sa chlár imdhíonta náisiúnta.

An bhfuil vacsaíní sábháilte?

Tá na vacsaíní a úsáidtear in Éirinn sábháilte. Is féidir le fo-iarsmaí a bheith ag baint le gach cineál leighis, ach bíonn na fo-iarsmaí seo éadrom i gcás vacsaíní de ghnáth, amhail sciathán nó cos thinn nó fiabhras éadrom (teocht 38 °C nó níos airde). Is rí-annamh a bhíonn fo-iarsmaí tromha ag baint le vacsaíní.

Léiríonn taighde ó áiteanna ar fud an domhain gurb é imdhíonadh an tslí is sábháilte chun sláinte do linbh a chosaint. Is féidir le do dhochtúir nó d'altra buntáistí na vacsaíní, agus aon fho-iarmhairtí a phlé leat sula dtabharfar vacsaíní do do leanbh.

Cé atá i gceannas ar vacsaíní a rialú in Éirinn?

Tá na vacsaíní molta go léir a úsáidtear chun leanaí a chosaint in Éirinn ceadúnaithe ag an **Údarás Rialála Táirgí Sláinte** nó ag an nGníomhaireacht Leigheasra Eorpach (HPRA). Ní dhéantar iad a cheadúnú ach amháin nuair a léirítear go bhfuil siad sábháilte agus éifeachtach.

Cá háit ar féidir liom tuilleadh faisnéise a fháil faoi na vacsaíní a úsáidtear in Éirinn?

Tá tuilleadh faisnéise le fáil iontu seo a leanas:

- **Bileog Eolais d'Othair (PIL)** ina dtugtar liosta de na comhábhair; agus
- **San Achoimre ar Shaintréithe Táirge (SmPC)** ina dtugtar faisnéis níos mionsonraithe, go háirithe i gCuid 2 agus 6.1.

Tá na doiciméid sin le fáil ar na suíomhanna gréasáin seo a leanas:

- www.medicines.ie
- www.hpra.ie/homepage/medicines/medicines-information/finda-medicine
- <https://www.ema.europa.eu/en/homepage>

Ní mór ainmneacha na vacsaíní a bheith ar eolas agat chun na suíomhanna gréasáin sin a chuardach. Tá ainm táirge na vacsaíní go léir ar fáil ar ár suíomh gréasáin: www.immunisation.ie.

Céard faoi na scéalta sceimhle?

Níl vacsaíní ina gcúis le huathachas. Ach nuair a tharlaíonn rudaí dár leanaí timpeall an ama a thugtar vacsaín dóibh, is féidir linn a bheith ag ceapadh go mícheart go bhfuil nasc idir an dá rud.

In 1998, d'fhoilsigh an Dr Andrew Wakefield staidéar conspóideach a rinneadh sa Ríocht Aontaithe inar maíodh go raibh nasc idir an vacsaín MMR agus an t-uathachas. Tá sé léirithe go bhfuil an staidéar seo bréagach.

Is rud é uathachas a bheirtear leanaí leis. Is minic a bhíonn comharthaí sóirt an uathachais le feiceáil níos déanaí, thart timpeall ar an aois a thugtar an vacsaín MMR do leanaí. Ní bhíonn an vacsaín MMR ina chúis le huathachas. Ós rud é go n-imdhíontar an chuid is mó de leanaí, tá seans mór ann go mbíonn imdhíonadh déanta ar na leanaí ag a bhfuil riochtaí sláinte amhail uathachas chomh maith. Is iomaí staidéar atá déanta le fáil amach an mó an seans go mbeadh na riochtaí sin ag gabháil do leanaí ar tugadh vacsaíní dóibh. Níor aimsíodh ceangal ar bith sna staidéir sin idir uathachas agus an vacsaín MMR.

Taighde ar an vacsaín MMR

Tá taighde cuimsitheach déanta ar an vacsaín MMR sa Ríocht Aontaithe, i Stáit Aontaithe Mheiriceá, sa tSualainn agus san Fhionlainn, a raibh na mílte leanbh páirteach ann. Léirigh an taighde sin nach bhfuil aon cheangal ann idir MMR agus uathachas.

Níor aimsíodh i staidéar 2019 ar níos mó ná 650,000 leanbh a rugadh sa Danmhairg aon riosca méadaithe uathachais tar éis dóibh an vacsaín MMR a fháil. In 2014, rinne grúpa taighdeoirí san Astráil staidéar ar níos mó ná 1 milliún leanbh. Ní bhfuair siad aon cheangal ann idir MMR agus uathachas.

Fuair staidéir eile sa RA i 1999 agus sa Danmhairg in 2002 amach freisin nach raibh aon nasc idir an vacsaín MMR agus uathachas.

Ceisteanna coitianta faoi imdhíonadh

Má tá inní ort faoi cé acu an bhfuil do leanbh aclaí le himdhíonadh, labhair le do DG, Altra sa chlinic nó Altra Sláinte Poiblí.

An bhfuil leanaí ar bith ann nár cheart na vacsaíní seo a thabhairt dóibh?

Fíorbheagán. Níor cheart do do leanbh an vacsaín a fháil má tháinig frithghníomhú ailléirgeach fíorthrom air/uirthi (anaifiolacsas) de bharr vacsaín a fuair sé/sí roimhe sin nó de bharr aon choda de vacsaín.

Rótaivíris

Níor cheart do do leanbh an vacsaín bhéil rótaivíris a fháil má bhaineann na nithe seo a leanas leis/léi:

- Tá sé/sí 8 mí d'aois nó níos sine;
- Bhí bac sa phutóg (aisfhilleadh stéige) aige/aici roimhe seo;
- Diagnóis de chomheaspa imdhíonachta throm aige/aici (SCID);
- Fadhb leis an gconair ghastraistéigeach (putóg), rud a d'fhéadfadh cur leis an riosca de bhac sa phutóg;
- Éadulaingt ar shiúcra (fruchtós, easnamh siúcros-isomaltase nó mí-ionsú galactós glúcóis); nó
- Má ghlac a máithreacha míochainí bitheolaíocha áirithe (mar shampla infliximab) ar feadh an toirchis agus le linn beathú cíche.

An bhfuil aon fháthanna ann ar chóir moill a chur ar imdhíonadh?

Fíorbheagán. Má tá teocht ard ar do leanbh, ba cheart fanacht go dtí go mbeidh biseach tagtha air/uirthi. Mar sin féin, i gcás leanbán agus leanaí a bhfuil casacht nó slaghdán éadrom orthu nó atá ag glacadh antaibheathach, is féidir iad a imdhíonadh go sábháilte agus go héifeachtach.

Ba chóir duit labhairt le do DG sula bhfaigheann do leanbh an vacsaín MMR nó deilgneach (varicella) má tá siad:

- Ag glacadh dáileoga arda stéaróideach;
- Ceimiteiripe nó radaiteiripe á cur air/uirthi; nó
- Ag glacadh cógais nó má tá aon tinneas nó galar air/uirthi a mbeadh tionchar aige sin ar a c(h)óras imdhíonachta.

B'fhéidir go molfadh do DG na vacsaíní MMR nó deilgneach (varicella) a chur siar.

Céard a tharlóidh dá mbeadh breith mo leanbh roimh a (h)am, má bhí meáchan breithe íseal aige/aici nó má bhí buíochán air/uirthi?

Tá sé tábhachtach leanbáin a rugadh roimh a n-am a chosaint ar ghalair thógálacha mar is mó an baol atá ann go bhfaighidís ionfhabhtuithe áirithe. Go ginearálta, ba cheart leanbáin a rugadh roimh a n-am a imdhíonadh mar is gnách.

Más rud é go raibh meáchan breithe an-íseal ag do leanbh, ba cheart duit a riachtanais imdhíonta a phlé le do phéidiatraí (dochtúir a fuair oiliúint ar leith sa chúram míochaine do leanaí).

Má bhí meáchan do leanbh níos lú ná 3.5 kg (7 lb 7 unsa) ag a scrúdú sláinte ó seachtaine, ba chóir duit insint do do dhochtúir teaghlaigh nó don altra sa chlinic ionas gur féidir leo do leanbh a athmheá ar an gcuairt 2 mhí agus an méid ceart paraicéiteamól a thabhairt do do leanbh tar éis an vacsaín MenB.

Céard a tharlóidh má tá galar tromchúiseach ar mo leanbh?

Tá sé an-tábhachtach go ndéantar imdhíonadh ar leanaí a bhfuil galair thromchúiseacha orthu, mar is minic gur mó an baol dóibhsean ó aimhréidheanna ionfhabhtuithe.

Ba cheart leanaí a bhfuil riochtaí amhail pairilis cheirbreach nó Siondróm Down orthu imdhíonadh mar is gnách.

Mar sin féin, caithfear a bheith cúramach más féidir a (h)imdhíonacht a laghdú mar thoradh ar an ngalar nó ar an gcóir leighis. Labhair le do dhochtúir teaghlaigh faoin imdhíonadh sna cásanna seo a leanas:

- Tá ailse air/uirthi;
- Tá comheaspa imdhíonachta throm (SCID) air/uirthi;
- Tá easpa imdhíonachta de chineál eile ag gabháil dó/di; nó
- Tá leigheas á ghlacadh aige/aici a d'fhéadfadh a c(h)umas troid i gcoinne ionfhabhtuithe a laghdú.

Labhair le do dhochtúir teaghlaigh má tá fuilistriú nó táirgí fola ar bith faighte ag do leanbh. Inseoidh do dhochtúir duit cathain ba cheart do do leanbh a vacsaíní MMR agus deilgneach (varicella) a fháil.

Céard ba chóir a dhéanamh má tá asma, eachma nó fiabhras léana ar mo leanbh?

Ba cheart vacsaíní a thabhairt do leanaí a bhfuil asma, eachma nó fiabhras léana orthu. Ba cheart vacsaíní a thabhairt do leanaí atá ag glacadh stéaróideach trí anáil nó in uachtar stéaróidigh dáileoige ísle mar is gnách. Labhair leis an dochtúir teaghlaigh nó leis an altra atá ag tabhairt na vacsaíne má bhíonn ceist ar bith agat.

An féidir an vacsaín MMR a thabhairt do mo leanbh má tá ailléirge air/uirthi le huibheacha?

Is féidir. Is féidir le leanaí a bhfuil ailléirgeach orthu le huibheacha an vacsaín MMR a fháil go sábháilte sa dochtúir teaghlaigh. Mura bhfuil ann ach nach dtaitníonn uibheacha le do leanbh nó más rud é go mbíonn buinneach air/uirthi nó pian ina b(h)olg tar éis uibheacha a ithe, ba cheart an vacsaín MMR a thabhairt dó/di.

Ba cheart go bhfaigheadh leanaí a bhfuil ailléirge trom uibheacha orthu an vacsaín MMR fiú.

Céard a tharlóidh má tá titimeas ar mo leanbh?

Má tá titimeas ar do leanbh agus má tá a riocht cobhsaí, ba chóir é/í a imdhíonadh. Ba cheart vacsaíní a thabhairt mar is gnách freisin do leanaí a bhfuil stair theaghlaigh de thaomanna nó titimeas ag baint leo.

Céard a tharlóidh má bhí trithí fiabhrasacha (taomanna) ar mo leanbh roimhe seo?

Tagann trithí fiabhrasacha (taomanna) ar roinnt leanaí má bhíonn teocht ard nó fiabhras orthu.

Toisc go dtagann fiabhras ar roinnt leanaí tar éis na vacsaíne MenB a thugtar ag 2 mhí agus 4 mhí d'aois (cuairt 1 agus 2), molaimid duit paraicéiteamól leachtach naíonáin a thabhairt do do leanbh tar éis na vacsaíne sin. Féach leathanach 9 le haghaidh tuilleadh sonraí ar conas é sin a dhéanamh.

Má thagann fiabhras ar do leanbh tar éis na vacsaíní ag 6 mhí, 12 mhí agus 13 mhí d'aois (cuairt 3, 4 agus 5), is féidir leat paraicéiteamól leachtach naíonáin a thabhairt dó/di freisin. Lean na treoracha ar an bpacáistíocht.

Má bhí trithí fiabhrasach ag do leanbh roimhe seo, le do thoil lean an chomhairle a thug péidiatraí do linbh duit maidir le conas teocht ard a bhainistiú.

Bí muiníneach as a mbraitheann tú i do chroí, agus má tá imní ort faoi do leanbh tar éis dó/di a vacsaíní a fháil, labhair le do DG nó le hAltra sa chlinic má tá imní ort maidir le do leanbh tar éis dó/di na vacsaíní a fháil. Tabhair cuairt ar **MyChild.ie** chun comhairle a fháil faoi conas aire a thabhairt do do leanbh ag a bhfuil teocht ard.

Céard a tharlóidh má chuaigh mo leanbh faoi scian le déanaí, nó má tá sé beartaithe go rachaidh sé/sí faoi scian?

Ba cheart na vacsaíní a thabhairt dóibh go fóill. Níl aon ghá le himdhíonadh a chur siar toisc go mbeifear ag dul faoi scian, agus níl aon ghá le hobráid a chur siar de bharr imdhíonadh le déanaí. Mar sin féin, má chuaigh do leanbh faoi scian le fadhb sa phutóg a réiteach, níor cheart an vacsaín bhéil rótaivíris a thabhairt dó/di ag 2 mhí agus ag 4 mhí d'aois.

Cad a tharlaíonn má tá mo leanbh ar antaibheathaigh?

Is féidir le leanaí atá ar antaibheathaigh a vacsaíní a fháil ag an ngnáth-am, nuair nach mbíonn siad an-tinn agus teocht 38 °C nó níos airde acu. Labhair le do DG nó le d'Altra sa chlinic má tá ceisteanna agat faoi antaibheathaigh do linbh.

Céard a dhéanfar má bhí ceann de na galair seo ar mo leanbh cheana?

Ba cheart do leanbh a imdhíonadh fós féin. Tá sé tábhachtach go mbeadh do leanbh cosanta ar na galair go léir a chuimsítear leis an vacsaín, fiú más rud é go raibh ceann amháin de na galair ar an leanbh roimhe seo.

B'fhéidir nach bhfaighidh leanaí faoi bhun 1 bhliain imdhíonacht nádúrtha a ndóthain tar éis tinnis, mar sin ba chóir iad a imdhíonadh fós.

An féidir mo leanbh a imdhíonadh má bhíonn sé/sí i ndlúth-theagmháil le bean atá ag iompar clainne?

Is gá. Níl fadhb ar bith ag baint leis sin. Déanta na fírinne, cosnóidh imdhíonadh an linbh an bhean thorrach ó nochtadh do ghalair amháil an bhruitíneach dhearg, bhruitíneach agus deilgneach.

Má tá tú ag iompar clainne agus nach bhfuil tú imdhíonach ón deilgneach (ní raibh ionfhabhtú deilgneach ná vacsaín deilgneach agat riamh roimhe seo), molaimid go bhfaigheadh do leanbh an vacsaín deilgneach (varicella) ag an am is gnách. Cabróidh sé seo leat a chosaint ó bheith faoi lé deilgneach.

Uaireanta tar éis na vacsaíne deilgneach (varicella), is féidir le leanaí gríos éadrom a fhorbairt le roinnt spotaí. Imíonn an gríos leis féin agus ní gá cóireáil. Má tá tú ag iompar clainne agus mura bhfuil tú imdhíonach ón deilgneach, agus go bhforbraíonn do leanbh an gríos seo tar éis an vacsaínithe, tabhair cuairt le do thoil ar **www.immunisation.ie** chun comhairle a fháil. Is féidir leat comhairle a fháil ansin freisin má thagann gríos ar do leanbh tar éis vacsaín na deilgneach agus má tá leanbh nuabheirthe sa bhaile nach bhfuil a mháthair imdhíonach ón deilgneach.

An féidir mo leanbh a imdhíonadh má bhíonn sé/sí i ndlúth-theagmháil le duine a bhfuil córas imdhíonachta an-lag aige?

Is gá. Tá sé an-tábhachtach do leanbh a vacsaíniú. Cabhróidh sé seo leis an duine a bhfuil córas imdhíonachta lag aige/aici (m.sh. duine ag fáil cóireála ceimiteiripe le haghaidh ailse) a chosaint ó ghalair thógálacha cosúil leis an mbruitíneach agus an deilgneach.

Uaireanta faigheann leanaí gríos le spotaí tar éis vacsaíniú deilgneach (varicella). Imíonn an gríos leis féin agus ní gá cóireáil. Má thagann an gríos seo ar do leanbh tar éis an vacsaínithe agus má chónaíonn sé/sí le duine a bhfuil córas imdhíonachta an-lag aige/aici, tabhair cuairt ar **www.immunisation.ie** chun comhairle a fháil.

An mbíonn vacsaíní eile de dhíth ar leanaí áirithe chomh maith?

Is gá. D'fhéadfadh go mbeadh vacsaíní eile ag teastáil ó roinnt leanaí mar go bhfuil siad i mbaol ionfhabhtaithe níos mó. Áirítear ina measc leanaí ar baineadh an liathán astu nó ar a bhfuil fiobróis chisteach; easnamh imdhíonachta; galar ainsealach croí, scamhóg, ae nó duáin; galar corraín; diaibéiteas nó aon tinneas fadtéarmach. Labhair le do DG faoi seo.

Le linn 'séasúir an fhliú', féadfaidh FSS a mholadh go bhfaigheadh leanaí an vacsaín fliú do leanaí. I gcás leanaí os cionn 2 bhliain d'aois, is féidir é seo a thabhairt mar spraeála suas an srón.

Má tá tú le taisteal go tír eile, cuimhnigh ar a fháil amach an bhfuil aon vacsaíniú speisialta is gá a dhéanamh ar do leanbh.

Labhair leis an DG nó leis an Altra atá ag tabhairt na vacsaíne má bhíonn ceist ar bith agat nó má bhíonn imní nó amhras ort.

Rugadh mo leanbh i dtír eile. An gá vacsaíní a thabhairt dó/di?

Is gá. Is gá an sceideal imdhíonta Éireannach a leanúint anois i gcás leanaí atá tagtha go hÉirinn. Tá sé seo amhlaidh toisc go bhfuil do leanbh ina chónaí in Éirinn anois agus go gcaithfear é/í a chosaint ar ghalair atá coitianta in Éirinn. D'fhéadfadh cuid de na galair seo do leanbh a dhéanamh an-tinn. Ba cheart duit coinne a dhéanamh le do DG nó le hAtra sa chlinic, a inseoidh duit cé na vacsaíní a d'fhéadfadh a bheith ag teastáil ó do leanbh.

Imdhíonadh mo leanbh i dtír eile. An gá vacsaíní a thabhairt dó/di in Éirinn freisin?

Is gá. Ní mór duit taifid imdhíonta do linbh a thabhairt leat chuig an DG nó Altra sa chlinic. Feicfidh siad an bhfuil vacsaíní ann nár tugadh do do leanbh go fóill agus ar cheart iad a thabhairt chun an chosaint is fearr a fháil ar na galair sin atá níos coitianta in Éirinn.

Tá pas imdhíonta mo linbh cailte agam. Céard ba cheart dom a dhéanamh?

Is féidir leat pas imdhíonta nua a ordú saor in aisce ar www.healthpromotion.ie. Beidh ort dul i dteagmháil le do DG nó leis an oifig sláinte áitiúil chun liosta a fháil de na vacsaíní atá faighte ag do leanbh cheana féin.

Tá níos mó daoine sábháilte mar thoradh ag imdhíonadh ar ghalair thógálacha ná ag aon ghníomhaíocht sláinte poiblí eile, seachas uisce glan a sholáthar.

Ceisteanna coitianta tar éis imdhíonadh a fháil

Céard iad na frithghníomhuithe coitianta a d'fhéadfadh teacht ar mo leanbh tar éis dó/di vacsaín a fháil agus céard ba cheart dom a dhéanamh?

Frithghníomh coitianta	Cad ba chóir a dhéanamh
<p>Ag 2 mhí agus 4 mhí d'aois (cuairt 1 agus 2)</p> <p>Bíonn sé coitianta fiabhras (38 °C nó níos airde) a fháil tar éis na vacsaíne MenB. Tabhair pharaicéiteamól leachtach do leanaí nuair a thugtar an vacsaín Men B ag 2 agus 4 mhí. Ná fan go dtiocfaidh fiabhras ar do leanbh sula dtabharfaidh tú paraicéiteamól dó/di.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Tabhair 2.5 ml (60 mg) de pharaicéiteamól leachtach do leanaí nuair a thugtar an vacsaín nó go gairid ina dhiaidh sin.• Tabhair an dara dáileog de 2.5 ml (60 mg) idir 4 agus 6 uair an chloig ina dhiaidh sin.• Tabhair an tríú dáileog de 2.5 ml (60 mg) idir 4 agus 6 uair an chloig tar éis an dara dáileog.• Úsáid an steallaire sa bhuidéal chun an dáileog a thomhas.• Má tá do leanbh ceart ach má tá fiabhras air/uirthi go fóill, tabhair an ceathrú dáileog de 2.5 ml (60 mg) idir 4 agus 6 uair an chloig tar éis an tríú dáileog.• Má bhí do leanbh níos éadroime ná 3.5 kg (7 lb 7 oz) ag an scrúdú 6 seachtaine, labhair le do dhochtúir faoin méid ceart paraicéiteamóil naíonáin is ceart a thabhairt.

Frithghníomh coitianta	Cad ba chóir a dhéanamh
Tinneas, at agus deargadh in áit an insteallta	<ul style="list-style-type: none"> • Déan deimhin de nach bhfuil éadaí an linbh róchúng nó ag luí ar an áit a fuair an leanbh an t-instealladh.
Buinneach éadrom tar éis na vacsaíne béil rótaivíris	<ul style="list-style-type: none"> • Tabhair neart bainne do do leanbh agus bí cinnte go n-ólann siad go leor leachtanna. • Nigh do lámha go cúramach tar éis clúidín do linbh a athrú agus a chur sa bhosca bruscair.
<p>Ag 6, 12 agus 13 mhí d’aois (cuairt 3, 4 agus 5)</p> <p>Tinneas, at agus deargadh in áit an insteallta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tabhair paraicéiteamól leachtach do naíonáin chun pianta a mhaolú. Lean na teoracha ar an bpacáistíocht. • Déan deimhin de nach bhfuil éadaí an linbh róchúng nó ag luí ar an áit a fuair an leanbh an t-instealladh.
Fiabhras (teocht 38 °C nó níos airde) nó mothaíonn do leanbh i bhfad níos teo ná mar is gnách	<ul style="list-style-type: none"> • Cóirigh do leanbh go gnáth – ná bíodh an iomarca éadaí ort ná ná cuir isteach éadaí orthu. • Tabhair neart le n-ól dóibh. • Má bhíonn siad míchompordach, tabhair paraicéiteamól leachtach naíonáin dóibh chun a bhfiabhras a laghdú. Labhair le do chóigaiseoir faoi leigheas a thabhairt do do leanbh agus léigh an lipéad i gcónaí. • Bí muiníneach as a mbraitheann tú i do chroí, agus má tá inní ort faoi do leanbh tar éis dó/di a vacsaíní a fháil, labhair le do DG nó le hAltra sa chlinic.

Frithghníomh coitianta	Cad ba chóir a dhéanamh
Tinneas cinn nó greannaitheacht	<ul style="list-style-type: none"> • Tabhair paraicéiteamól chun pianta a mhaolú. Lean na treoracha ar an bpacáistíocht.

Ná déan dearmad

- Tabhair paraicéiteamól leachtach do naíonáin tar éis vacsaíní do linbh ag 2 agus 4 mhí.
- Ní gá paraicéiteamól leachtach naíonáin a thabhairt do do leanbh i gcónaí tar éis na vacsaíní ag 6, 12 agus 13 mhí d’aois. Ná tabhair é ach amháin má tá do leanbh míchompordach le fiabhras teocht 38 °C nó níos airde) nó tinneas cinn nó má tá siad greannach.
- **D’fhéadfadh do leanbh a bheith tinn ar fháth éigin eile, má éiríonn sé/sí an-tinn tar éis vacsaíniú.** Bí muiníneach as a mbraitheann tú i do chroí, agus má tá imní ort faoi do leanbh tar éis dó/di a vacsaíní a fháil, labhair le do DG nó le hAltra sa chlinic.
- Tagann fiabhras ar roinnt leanaí idir 6 agus 10 lá tar éis dóibh an vacsaín MMR a fháil. Tabhair paraicéiteamól nó iobúpróifein leachtach naíonáin má tharlaíonn sé sin do do leanbh.
- Nuair a cheannaíonn tú paraicéiteamól leachtach naíonáin do do leanbh, iarr ar an bpoitigéir leacht gan siúcra atá oiriúnach d’aois do linbh a thabhairt duit.

Uaireanta faigheann leanaí gríos éadrom le cúpla spota tar éis vacsaíniú deilgneach. Imíonn an gríos leis féin agus ní gá cóireáil. Is féidir le húsáid paraicéiteamóil leachtaigh naíonáin thar tréimhse fhada gan chomhairle ó dhochtúir dochar a dhéanamh. www.immunisation.ie.

D'fhéadfadh paraicéiteamól a úsáid thar thréimhse fhada, gan chomhairle a fháil ó dhochtúir, dochar a dhéanamh.

Cé chomh luath tar éis na vacsaíne béil rótaivíris is féidir liom mo leanbh a bheathú?

Is féidir do leanbh a bheathú am ar bith roimh an vacsaín bhéil rótaivíris nó ina diaidh.

Céard a tharlóidh má thagann frithghníomhú ailléirgeach le vacsaíní ar mo leanbh?

Is rí-annamh a bhíonn frithghníomhuithe tromchúiseacha ailléirgeacha ag baint le vacsaíní. B'fhéidir go dtiocfadh frithghníomhú ailléirgeach tromchúiseach ar aon leanbh amháin as milliún. Is iondúil go dtagann frithghníomhuithe ailléirgeacha tromchúiseacha ar leanbh laistigh de chúpla nóiméad tar éis an vacsaín a fháil.

Ar na comharthaí atá ann maidir le frithghníomhú ailléirgeach tromchúiseach, tá deacracht anáilaithe, piachán nó slócht, cársánacht, mílíteacht, laige, buille tapa croí, meadrán agus at scornaí. Má dhéantar cóireáil thapa ar an bhfrithghníomhú, tiocfaidh biseach iomlán ar an leanbh. Na dochtúirí agus na haltraí a thugann vacsaíní do leanaí, tá siad oilte le déileáil le frithghníomhuithe ailléirgeacha.

An bhféadfadh fo-iarsmaí ar bith teacht ar mo leanbh de bharr na vacsaíní?

Is iad frithirtheacht, at nó pian san áit a ndearnadh an t-instealladh, nó fiabhras éadrom na príomh-fho-iarsmaí a bhaineann le vacsaíní. Tarlaíonn an chuid is mó de na frithghníomhuithe ailléirgeacha tromchúiseacha ar leanbh laistigh sa chéad lá nó dhó tar éis an vacsaínithe, agus is gnách go dtiocfaidh feabhas ar leanaí laistigh de lá nó dhó. Uaireanta tar éis na vacsaíne MMR agus tar éis na vacsaíne deilgneach, féadann leanaí gríos éadrom a fháil. Imíonn na gríosaí leo féin agus ní gá cóireáil a dhéanamh orthu.

Is é an tÚdarás Rialála Táirgí Sláinte (HPRA) a dhéanann monatóireacht ar na fo-iarsmaí go léir a thuiriscítear ó vacsaíní in Éirinn. Bíonn monatóireacht ar fho-iarsmaí á déanamh ag tíortha eile freisin. Déantar é sin chun gur féidir fo-iarsmaí nua nó neamhchoitianta a bhrath go tapa agus freagairt dóibh más gá.

Má bhíonn aon fho-iarsmaí ar do leanbh tar éis na vacsaíne, cuir an méid seo in iúl do do DG (dochtúir), ionas gur féidir leis nó léi é a thuirisciú don Údarás Rialála Táirgí Sláinte (HPRA).

Mura raibh mo leanbh ar fónamh tar éis na dáileoige deiridh den vacsaín, ar cheart an chéad dáileog eile a thabhairt dó/di?

D'fhéadfadh roinnt leanaí a bheith breoite i ndiaidh an vacsaín. Níl aon chúis nár cheart an cúrsa vacsaíní a chríochnú de ghnáth. Mar sin féin, má bhuail frithghníomhú ailléirgeach tromchúiseach do leanbh (anaifiolacsas), níor cheart an vacsaín sin a thabhairt dó/di arís.

Na galair agus na vacsaíní a chuireann cosaint ar fáil ina gcoinne

Cé chomh tromchúiseach is atá na galair seo?

D'fhéadfadh ceann ar bith de na galair seo leanbh nó duine fásta a mharú. Tá sé éasca dearmad a dhéanamh ar a thromchúisí is atá siad toisc nach mbíonn siad ann chomh minic is a bhí san am atá thart. Tá a bhuíochas sin ar vacsaíní go háirithe.

Níl aon athrú tagtha ar na galair seo. Bíonn siad ina gcúis go fóill le díhiodráitiú, niúmóine, tachtadh, meiningíteas, lot inchinne agus fadhbanna croí i measc leanaí nach bhfuil cosanta. Maraíonn na galair seo leanaí fós in a lán áiteanna ar fud an domhain, fiú amháin in Éirinn.

Tá tuilleadh eolais sna chéad leathanaigh eile maidir leis na galair agus maidir leis na vacsaíní a chosnaíonn do leanbh ar na galair sin.

Na galair agus na vacsaíní a chuireann cosaint ar fáil ina gcoinne

Sa tábla seo (suas chomh fada le leathanach 49 agus an leathanach sin san áireamh), leagtar amach:

- Cur síos ar na galair,
- Tionchair an ghalair, agus
- Fo-iarsmaí féideartha na vacsaíne.

Galar	Éifeachtaí an ghalair	Fo-iarsmaí na vacsaíne
Deilgneach (varicella) – víreas an-tógálach a scaiptear trí dhlúth-theagmháil le duine ionfhabhtaithe. Cruthaíonn sé gríos tochasach, spuaiceach agus comharthaí eile, cosúil le fiabhras (teocht 38 °C nó níos airde) agus mothú tinn go ginearálta.	<ul style="list-style-type: none">• Ionfhabhtú an ghrís,• Coilm ar an gcráiceann,• Einceifealaíteas (athlasadh na hinchinne),• Niúmóine,• Glomerulonephritis (damáiste do dhuánach),• Myocarditis (athlasadh an chroí),• Heipitíteas (athlasadh an ae), nó• Téachtapaite (neamhord fuilithe).	Má imdhíontar 1,000 duine: <ul style="list-style-type: none">• Beidh pian, deirge agus at ar 100 duine san áit ar tugadh an t-instealladh nó beidh fiabhras nó greannacht orthu.• Forbróidh 30 gríos éadrom tar éis 5–26 lá.
Diftéire – baictéir thógálacha a scaiptear trí dhlúth-theagmháil le duine ionfhabhtaithe nó iompróir agus bíonn sé mar chúis le scornach thinn agus deacrachtaí géara anáilaithe.	I measc 1,000 duine a dtagann an diftéire orthu: <ul style="list-style-type: none">• Gheobhaidh 50 duine bás. Scaoileann na baictéir tocsain (nimh) gur féidir pairilis nó teip croí a chruthú.	Má imdhíontar 1,000 duine: <ul style="list-style-type: none">• beidh míchompord, deargadh agus at san áit ar tugadh an t-instealladh ag 100 duine, nó beidh fiabhras orthu.

Galar	Éifeachtaí an ghalair	Fo-iarsmaí na vacsaíne
<p>Haemophilus influenzae cineál b (Hib) – baictéir thógálacha a scaiptear trí dhlúth-theagmháil le duine ionfhabhtaithe. Is féidir é a chur faoi deara:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meiningíteas (athlasadh an líneáil timpeall na hinchinne), • Eipeaglotaíteas (at sa scornach is cúis le tachtadh), • Seipticéime (nimhiú fola), agus • Oistéimialíteas (ionfhabhtú an chnámh). 	<p>I measc 1,000 duine a fhaigheann meiningíteas Hib:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gheobhaidh 50 duine bás. • beidh lot inchine buan ar 250 duine nó beidh siad bodhar. <p>I measc 1,000 duine a fhaigheann eipeaglotaíteas Hib (at sa scornach is cúis le tachtadh):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gheobhaidh deichniúr bás. 	<p>Má imdhíontar 1,000 duine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beidh míchompord, deargadh agus at san áit ar tugadh an t-instealladh ag 200 duine. • beidh fiabhras ar 20 duine.

Galar	Éifeachtaí an ghalair	Fo-iarsmaí na vacsaíne
<p>Heipitíteas B – víreas tógálach a scaiptear trí theagmháil le fuil nó sreabhán coirp eile de chuid duine ionfhabhtaithe agus bíonn sé mar chúis le galar ae. Tá baol níos mó ann do leanaí go mbeidís ionfhabhtaithe le heipitíteas B ar feadh a saoil.</p>	<p>I measc 1,000 duine a fhaigheann ionfhabhtú ainsealach heipitíteas B:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gheobhaidh 250 duine bás mar thoradh ar choilm ar an ae (cioróis) nó ailse ae. 	<p>Má imdhíontar 1,000 duine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beidh míchompord, deargadh agus at san áit ar tugadh an t-instealladh ag 100 duine, nó beidh fiabhras orthu.
<p>An Bhruitíneach – víreas an-tógálach a scaiptear trí dhlúth-theagmháil le duine ionfhabhtaithe agus a bhíonn mar chúis le fiabhras, casacht agus gríos.</p>	<p>I measc 1,000 duine a fhaigheann an bhruitíneach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gheobhaidh duine amháin nó beirt bás. • tiocfaidh ionfhabhtú cluaise ar 50 duine. • tiocfaidh niúmóine nó broincíteas ar 40 duine. • tiocfaidh trithí (taomanna) ar chúigear. • tiocfaidh buinneach ar 160 duine. • tiocfaidh einceiflíteas (athlasadh inchinne) ar dhuine amháin. <p>I measc gach 10 leanbh a dtiocfaidh einceiflíteas air/uirthi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gheobhaidh duine amháin bás. • Beidh lot inchinne ar suas le ceathrar. <p>Faigheann 1 as 8,000 leanbh faoi bhun 2 bhliain d'aois SSPE (meathlú na hinchinne), a d'fhéadfadh forbairt blianta fada tar éis na bruitíní agus a bhíonn marfach i gcónaí.</p>	<p>Má imdhíontar 1,000 duine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beidh míchompord, deargadh agus at san áit ar tugadh an t-instealladh ag 100 duine, nó beidh fiabhras orthu. • Gheobhaidh 50 duine 'mion bhruitíneach' ó go 10 lá ina dhiaidh sin. (Níl sé seo tógálach.) • beidh tritheamh (taom) ar dhuine amháin. <p>Beidh einceiflíteas forbartha ag 1 as 10 milliún (athlasadh inchinne).</p>

Galar	Éifeachtaí an ghalair	Fo-iarsmaí na vacsaíne
<p>Ionfhabhtú Meiningeacocúil B (MenB) – baictéir thógálacha a scaiptear trí sheile nó dlúth-theagmháil le duine ionfhabhtaithe nó iompróir agus bíonn sé mar chúis le meiningíteas nó seipticéime, nó an dá rud. (Ní chuireann vacsaín MenB cosaint ar fáil ar chineálacha eile meiningítis.)</p>	<p>I measc 1,000 duine a fhaigheann ionfhabhtú MenB:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gheobhaidh 50 duine bás. • 100 de na daoine a thiocfaidh slán as galar meiningeacocúil, beidh siad faoi mhíchumas trom amhail bodhaire, lot inchinne nó caillteanas géag amhail méara, barraicíní, lámha, bun na gcos, sciatháin nó cosa. 	<p>Má imdhíontar 1,000 duine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beidh fiabhras ar 500 duine. • beidh míchompord, deargadh agus at san áit ar tugadh an t-instealladh ag 100 duine. • beidh fiabhras ard ar dheichniúr.
<p>Ionfhabhtú Meiningeacocúil C (MenC) – baictéir thógálacha a scaiptear trí sheile nó dlúth-theagmháil le duine ionfhabhtaithe nó iompróir agus bíonn sé mar chúis le meiningíteas nó seipticéime, nó an dá rud. (Ní thugann an vacsaín MenC cosaint ar chineálacha eile meiningítis.)</p>	<p>I measc 1,000 duine a fhaigheann ionfhabhtú MenC:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gheobhaidh 50 duine bás. • 100 duine a thiocfaidh slán as galar meiningeacocúil, beidh siad faoi mhíchumas trom amhail bodhaire, lot inchinne nó caillteanas géag amhail méara, barraicíní, lámha, bun na gcos, sciatháin nó cosa. 	<p>Má imdhíontar 1,000 duine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beidh míchompord, deargadh agus at san áit ar tugadh an t-instealladh ag 50 duine, nó beidh fiabhras orthu. • beidh 500 duine cantalach. • beidh tinneas boilg ar 10 nó beidh siad ag cur amach.

Galar	Éifeachtaí an ghalair	Fo-iarsmaí na vacsaíne
<p>Leicneach – víreas tógálach a scaiptear trí dhlúth-theagmháil le duine ionfhabhtaithe agus a bhíonn mar chúis le faireoga ata sa mhúineál agus fiabhras.</p>	<p>I measc 1,000 duine a fhaigheann leicneach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tiocfaidh meiningíteas víreasach ar 50 duine. • tiocfaidh einceifilíteas (athlasadh inchinne) ar dhuine amháin. • tiocfaidh fiabhras agus tinneas cinn ar 300 agus beidh faireoga seileacha ata faoina ngiall acu. • beidh na magairlí ata ag 400 fear a bhfuil leicneach orthu. <p>éireoidh duine amháin bodhar i measc 20,000.</p> <p>Is annamh a bhíonn leicneach ina chúis le neamhthorthúlacht i bhfear.</p>	<p>Má imdhíontar 1,000 duine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beidh míchompord, deargadh agus at san áit ar tugadh an t-instealladh ag 100 duine, nó beidh fiabhras orthu. • Forbróidh 10 'leicneach mion' sa tríú seachtain tar éis an vacsaínithe. (Níl sé seo tógálach.) <p>d'fhéadfaí go dtiocfadh einceifilíteas (athlasadh na hinchinne) ar 1 duine amháin as 10 milliún.</p>
<p>Triuch – baictéir thógálacha a scaiptear trí dhlúth-theagmháil le duine ionfhabhtaithe agus a bhíonn mar chúis le casacht triuchaíola agus urlacan (cur amach). D'fhéadfadh an galar a bheith ar dhuine ar feadh suas le trí mhí.</p>	<p>I measc 1,000 duine a dtagann triuch orthu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gheobhaidh beirt bás de bharr niúmóine nó lot inchinne (baineann formhór mór na mbásanna le leanaí faoi bhun 6 mhí d'aois). • tiocfaidh taomanna ar dheichniúr (ar 15 i measc leanaí faoi bhun 6 mhí d'aois). • tiocfaidh einceifilíteas (athlasadh inchinne) ar dhuine amháin (ar bheirt i measc leanaí faoi bhun 6 mhí d'aois). • tiocfaidh niúmóine ar 50 duine (ar 100 leanbh i measc leanaí faoi bhun 6 mhí d'aois). • beidh ar 200 duine dul chuig an ospidéal. 	<p>Má imdhíontar 1,000 duine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beidh míchompord, deargadh agus at san áit ar tugadh an t-instealladh ag 100 duine, nó beidh fiabhras orthu. <p>Beidh 4 leanbh i measc 10,000 ag caoineadh ar feadh níos mó ná trí uair an chloig tar éis an vacsaín a fháil.</p> <p>Beidh tritheamh (taom) ar dhuine amháin i measc 10,000.</p>

Galar	Éifeachtaí an ghalair	Fo-iarsmaí na vacsaíne
<p>Galar niúmacocúil – Baictéir thógálacha a scaiptear trí dhlúththeagmháil le duine ionfhabhtaithe nó iompróir agus a bhíonn mar chúis le galair ionracha, amhail:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niúmóine, • Meiningíteas, nó • Seipticéime (nimhiú fola). 	<p>I measc 1,000 duine a fhaigheann galar niúmacocúil ionrach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tiocfaidh niúmóine ar 250 duine. • tiocfaidh meiningíteas ar 250 duine. • gheobhaidh 100 duine bás. 	<p>Má imdhíontar 1,000 duine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beidh míchompord, deargadh agus at san áit ar tugadh an t-instealladh ag 100 duine, nó beidh fiabhras orthu.
<p>Póilió – víreas tógalach a scaiptear trí dhlúththeagmháil le duine ionfhabhtaithe nó lena f(h)aecas (cac). Bíonn sé mar chúis le fiabhras, tinneas cinn agus urlacan (cur amach) agus d'fhéadfadh pairilis a bheith mar thoradh air ina dhiaidh sin.</p>	<p>I measc 1,000 duine a fhaigheann póilió:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuirfear pairilis ar suas le deichniúr. I measc an deichniúir sin a bhfuil pairilis orthu: <ul style="list-style-type: none"> – beidh pairilis bhuan ar chúigear, agus – d'fhéadfadh duine amháin bás a fháil. 	<p>Má imdhíontar 1,000 duine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beidh míchompord, deargadh agus at san áit ar tugadh an t-instealladh ag 100 duine, nó beidh fiabhras orthu.
<p>Rotavirus – víreas tógalach a scaiptear trí dhlúth-theagmháil le duine ionfhabhtaithe, athrú clúidíní, casacht, agus sraothartach.</p>	<p>Faoin am a bheidh leanaí 5 bliana d'aois, is amhlaidh a bheidh siad tar éis urlacan (cur amach) agus buinneach a fháil.</p> <p>I measc 1,000 leanbh a fhaigheann rótaivíreas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beidh 1,000 ag cur amach agus beidh buinneach orthu. • beidh sé riachtanach do thriúr dul chuig an ospidéal. Is gá do leanaí óga fanacht san ospidéal ar feadh 5 lá ar an meán má thógtar isteach iad. 	<p>Má imdhíontar 1,000 duine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beidh buinneach éadrom ar 100 duine. • beidh pian ina mbolg ag deichniúr. • beidh athlasadh ar an ggraiceann ag deichniúr. <p>D'fhéadfadh go mbeadh aisfhilleadh stéige (putóga blocáilte) ag 1 as 50,000.</p>

Galar	Éifeachtaí an ghalair	Fo-iarsmaí na vacsaíne
<p>An Bhruitíneach Dhearg – víreas tógálach a scaiptear trí dhlúth-theagmháil le duine ionfhabhtaithe agus a bhíonn mar chúis le gríos, fiabhras agus faireoga ata. D'fhéadfadh éalanga móra ó bhroinn a bheith ar leanbán má thógann an mháthair an bhruitíneach dhearg i rith an luath-thoirchis.</p>	<p>I measc 1,000 máthair a fhaigheann an bhruitíneach dhearg i rith an luath-thoirchis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beidh éalang mhór ó bhroinn ar 900 leanbh (amhail bodhaire, daille, lot inchinne nó éalanga croí). <p>I measc daoine a fhaigheann an bhruitíneach dhearg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tiocfaidh trombaicítipéine (brú craicinn nó cur fola ón gcráiceann) ar 1 duine amháin as 3,000. • tiocfaidh einceifílíteas (athlasadh inchinne) ar 1 duine amháin as 6,000. • tiocfaidh gríos ar dhuine amháin as beirt, agus beidh na faireoga ata pianmhara acu. <p>Bíonn ailt pianmhara ag breis is leath de na mná a thógann an bhruitíneach dhearg.</p>	<p>Má imdhíontar 1,000 duine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beidh míchompord, deargadh agus at san áit ar tugadh an t-instealladh ag 100 duine, nó beidh fiabhras orthu. • beidh faireoga ata, muineál stromptha nó pianta sna hailt ag 50 duine. • tiocfaidh gríos ar 50 duine (níl an gríos sin tógálach). <p>tiocfaidh brú craicinn ar dhuine amháin as 25,000 nó beidh siad ag cur fola.</p> <p>d'fhéadfaí go dtiocfadh einceifílíteas (athlasadh na hinchinne) ar 1 duine amháin as 10 milliún.</p>
<p>Teiteanas – Baictéir ón ithir a scaoileann tocsain agus a chruthaíonn freangaí matáin pianmhara, trithí agus glas.</p>	<p>I measc 1,000 duine a dtagann teiteanas orthu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gheobhaidh 100 duine bás. <p>Tá an riosca is mó ann i measc daoine atá an-óg nó an-sean.</p>	<p>Má imdhíontar 1,000 duine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • beidh míchompord, deargadh agus at san áit ar tugadh an t-instealladh ag 100 duine, nó beidh fiabhras orthu.

Clár Imdhíonta le haghaidh Scoileanna

Is gá do leanaí teanndáileoga de vacsaíní áirithe a fháil ar scoil chun iad a chosaint ar na galair seo. Is dáileoga méadaithe iad cuid de na vacsaíní seo de na vacsaíní a fuair siad mar leanaí.

Tabharfar dhá vacsaín do do leanbh **nuair a thosóidh sé/sí ar an mbunscoil:**

- Teanndáileog de 4 vacsaín in 1 cheann amháin chun cosaint ar an diftéire, triuch, póilió agus teiteanas; agus
- An vacsaín MMRV chun cosaint a thabhairt ar bhruitíneach, leicneach, bruitíneach dhearg agus deilgneach (varicella).

Dochtúir nó altra ó FSS a thugann na vacsaíní sin ar scoil, nó is é an DG a thugann iad in áiteanna áirithe.

Tabharfar trí vacsaín do do leanbh nuair a bheidh sé/sí sa **chéad bhliain ar an meánscoil:**

- Teanndáileog den vacsaín don teiteanas, diftéire agus triuch;
- Vacsaín ACWY meiningeacocúil; agus
- Vacsaín HPV.

Dochtúir nó altra ón FSS a thugann na vacsaíní sin ar scoil.

I gcás ina dtugtar na vacsaíní sin ar scoil, cuirfidh FSS dáta na vacsaíní in iúl duit. Má chailleann do leanbh an vacsaín sin ar scoil, déanfaidh FSS socrú go dtabharfar an vacsaín sin do do leanbh i gclinic.

Tá na vacsaíní go léir atá molta do leanaí agus atá liostaithe sa sceideal imdhíonta scoile le fáil saor in aisce in Éirinn.

Má tá tuilleadh eolais uait, féach ar www.immunisation.ie

Cá háit ar féidir liom tuilleadh eolais a fháil?

Má tá ceisteanna agat faoi imdhíonadh do linbh, is fearr labhairt le do DG, le hAltra nó Altra Sláinte Poiblí ag an gclinic sláinte áitiúil.

Chun eolas ginearálta a fháil ar imdhíonadh agus ar vacsaíní, mar aon le naisc leis na Treoirínte Imdhíonta d'Éirinn agus naisc le hacmhainní imdhíonta i dtíortha eile **www.immunisation.ie**

Is féidir leat eolais ar imdhíonadh a fháil freisin ó:

FSS

An Oifig Náisiúnta Imdhíonta

Suíomh Gréasáin: www.immunisation.ie

Ionad Faire um Chosaint Sláinte

Suíomh Gréasáin: www.hpsc.ie

Suíomhanna gréasáin úsáideacha eile: www.hpra.ie/homepage/medicines/medicines-information/finda-medicine agus <https://www.ema.europa.eu/en/medicines>

Chun faisnéis a fháil faoi thuismitheoireacht, agus faoi shláinte do linbh, tabhair cuairt ar shuíomh Gréasáin FSS MyChild.ie.

Tá an t-eolas sa treoir seo ar an eolas is déanaí atá ar fáil ag an am seo. Athbhreithníodh an leabhrán seo i mí Iúil 2024.

Cód HPO: HNI01688
Iúil 2024